

Федоренко Олена Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки та психології Харківського національного університету внутрішніх справ

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ У РОБОТІ З ОСОБОВИМ СКЛАДОМ ВІЙСЬКОВОГО ПІДРОЗДІЛУ

Питання роботи з особовим складом у військових колективах не втрачає актуальності, а у зв'язку із повномасштабним вторгненням РФ в Україну набуває нового змісту і потребує врахування тих нових викликів, які постали перед всіма нами: педагогами, психологами, військовими. Реалії життя спонукають зробити формування громадянина-патріота усвідомленим і цілеспрямованим процесом.

Хотілося б зупинитися на цих викликах, які потребують уваги щодо їх врахування в роботі з особовим складом та подальшого вирішення.

Ці виклики пов'язані перш за все з особистістю наших військовослужбовців та студентської молоді в цілому. Тому основним напрямком роботи з особовим складом є *духовно-моральний напрям*, який орієнтований на формування у особового складу (у молоді в цілому) моральних якостей (чесності, сумлінності, відповідальності, мужності та ін.); формування активної громадянської позиції; моральної стійкості та критичного мислення для протистояння ворожій ідеології.

Виклик: у необхідності залучення молоді до активної громадської позиції у контексті державної політики; недопущення формування позиції «Я – позаполітикою». Наявність такої думки свідчить про відсутність сталих переконань, які складають основу патріотизму. Також це підвищує ризик того, що за умов «продуманої» діяльності можна привнести у свідомість молоді людини викривлені уявлення та хибні цінності, які суперечать державницькій позиції України.

Важливим напрямком роботи з особовим складом є *культурно-історичний напрям*, пов'язаний із популяризацією і просвітницькою діяльністю з молоддю щодо вивчення культурних, історичних та військових надбань нашої країни; ознайомлення з літературними, художніми національними цінностями та історичною спадщиною нашого народу.

Виклик: необхідність донесення до молоді реальних історичних фактів і

подій російсько-українських політичних відносин для запобігання викривлення історії нашого народу та недопущення ідеологічних впливів, які принижують або викривляють реальні історичні події.

Оснoву цього напрямку роботи з особовим складом є формування у своєрідної культури патріотизму на основі історичної пам'яті; збереження і відтворення минулого досвіду нашого народу, держави, почуття національної гордості. Щоб ніхто не посмів сказати, що «такої національності як «українець» не існувало».

Не менш важливим напрямком є *громадсько-правовий напрям* роботи з особовим складом, який пов'язаний із повагою до держави, її символів, законів, інститутів влади.

Виклик: необхідність більш широкого використання медіа ресурсів у громадсько-правовому напрямі роботи з молоддю в цілому. Медіа ресурси (ТВ канали, інтернет-сайти та спільноти) мають значні як позитивний, так і негативний потенціал впливу на свідомість громадян в цілому, і молоді зокрема.

Інформація, яка розміщується у медіа ресурсах (інтернет-каналах, месенджерах, сайтах та ін.), може носити (і доволі часто дійсно містить) емоційні маніпуляції, маніпуляції аргументами, однобічне висвітлення певної теми (або події), підміну аргументів при залученні сумнівних експертів та ін.

Використання вказаних технік країною-агресором має за мету впливати на громадську і правову позицію молоді. У межах цього напрямку роботи з особовим складом необхідно, по-перше, надавати вичерпну і достовірну інформацію щодо позиції держави з певних громадсько-правових питань та, по-друге, забезпечувати комунікативну підтримку у поєднанні із аналітичними супроводом інформації, яка має бути спрямована на роз'яснення і пропагування державних і національних інтересів України, її суверенітету і цілісності.

У ситуації ворожої агресії, в якій опинилася наша країна, особливого значення набуває *військово-патріотичний напрям* роботи з молоддю в цілому (у широкому сенс молоді), оскільки для фахівців сектору оборони – це є основний напрям діяльності. Цей напрям має бути орієнтований на підготовку до оволодіння військовими професіями, формування психологічної і фізичної готовності до служби в ЗСУ.

Виклик: необхідність налагодження співпраці, наприклад, закладів середньої освіти, з військовими формуваннями України задля набуття більшістю молоді початкових знань з військової служби і формування психологічної і професійної готовності до захисту держави. У ситуації активних бойових дій, в

яких опинилася значна кількість мирного населення нашої країни, особливої актуальності набула необхідність посилення його військової підготовки, і у першу чергу – молоді. Наприклад, проведення навчання широкого кола населення правил безпечної поведінки в умовах бойових дій, надання першої медичної та психологічної допомоги один одному.

У мене не викликає жодних сумнівів те, що питання, пов'язані з необхідністю цілеспрямованої роботи з молоддю всіх категорій (як військовослужбовців, так цивільної), формування в них психологічної стійкості до несення служби в екстремальних умовах, здатності протистояти впливам ворожої ідеології, потребують наукового обговорення та широкого висвітлення.

Уважаю, що саме патріотизм як представників сектору безпеки і оборони, так і кожного громадянина країни дозволяє зупиняти агресора й захищати країну від ворожої окупації.

Чайковська Олена Євгенівна, старший викладач кафедри керівництва військами (силами) в мирний час командно-штабного інституту застосування військ (сил) Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, підполковник

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

У сучасних умовах, за підстав широкомасштабної збройної агресії росії проти України, надзвичайно важливого значення набуває раціональне використання людських ресурсів, як найбільш складного об'єкта управління, що має можливість самостійно приймати рішення, діяти, критично оцінювати зовнішні вимоги до нього та має свої суб'єктивні інтереси.

Управління людьми апріорі вважається найскладнішим видом діяльності, а тим більше військове управління, що здійснюється в умовах суттєвої небезпеки для життя. Необхідність ефективного управління особовим складом набуває особливої актуальності під час бойових дій – застосування технологій управління військовими колективами у бойовій обстановці є пріоритетним завданням керівників (командирів).

Управління персоналом військових організаційних структур – це система методів та заходів впливу керівників (начальників) на особовий склад, що здійснюється з метою найбільш ефективною реалізації завдань повсякденної